

Seat No. _____

05

QP-13965

Total No. of Pages : 2

MAR-APR 2026 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0

Sub. Name: Tourism and Cultural Heritage

Sub. Code: 114027/111734/114658/113597

Day and Date: Saturday, 25-04-2026

Time: 10:30 AM To 12:00 PM

Total Marks: 40

- Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) Fill in the blanks by choosing appropriate alternative given below. खालील दिलेल्या [10]
पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (प्रत्येकी २ गुण)

i. was the first traveller to travel for entertainment.

..... हे मनोरंजनासाठी प्रवास करणारे पहिले प्रवासी होत.

- A. Greek ग्रीक
B. Roman रोमन
C. Chini चीनी
D. Egypt इजिप्त

ii. Nicolò Manucci was a foreign traveler and a resident of

निकोलो मनुची हा परकीय प्रवासी चा रहिवासी होता.

- A. Italy इटली
B. France फ्रान्स
C. England इंग्लंड
D. China चीन

iii. The Bhimbetka Rock Art Site is located in the state of

भीमबेटका रॉक आर्ट साइट राज्यात आहे.

- A. Maharashtra महाराष्ट्र
B. Uttar Pradesh उत्तर प्रदेश
C. Madhya Pradesh मध्य प्रदेश
D. Bihar बिहार

iv. The Pushkar Fair is the world's largest festival.

पुष्कर मेळा हा जगातील सर्वात मोठा उत्सव आहे.

- A. Elephant हत्ती
B. Camel उंट
C. Cow गाय
D. Lion सिंह

v. UNESCO recognized Chhatrapati Shivaji Maharaj Terminus as a World Heritage Site in the year

छत्रपती शिवाजी महाराज टर्मिनसला युनेस्कोने जागतिक वारसा स्थळ म्हणून या वर्षी मान्यता

दिली.

- A. 2000 २०००
- B. 2002 २००२
- C. 2004 २००४
- D. 2005 २००५

Q2) Short Notes (Any two) टिपा लिहा (कोणतेही दोन)

[10]

- a. Foreign Travelers in Ancient India प्राचीन भारतातील परकीय प्रवासी
- b. Sanchi Stupa सांची स्तूप
- c. Konark Sun Temple कोणार्क सूर्य मंदिर
- d. Wari of Pandharpur पंढरपूरची वारी

Q3) Write detailed answers to the following questions. (Any Two) खालील प्रश्नांची सविस्तर [20]
उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

- a) Write information about Sabarmati Ashram as a modern-day tourist place.
आधुनिक काळातील पर्यटन स्थळ म्हणून साबरमती आश्रमाची माहिती लिहा.
- b) Explain the importance of Mahad's Chavdar Lake as a tourist destination in modern India.
आधुनिक भारतातील पर्यटन स्थळ म्हणून महाडच्या चवदार तळ्याचे महत्व स्पष्ट करा.
- c) Describe the Khasi Festival of Meghalaya.
मेघालयातील खाशी महोत्सवाचे वर्णन करा.
- d) Explain the tourism significance of cultural heritage sites.
सांस्कृतिक वारसा स्थळांचे पर्यटकीय महत्व स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (111734) Tourism and Cultural Heritage Part 2 SEM 3
- 2] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (113597) Tourism and Cultural Heritage Part 2 SEM 3
- 3] (388) B. A.(Semester) (114658) Tourism and Cultural Heritage Part 2 SEM 3
- 4] (3129) B.A. (C.B.C.S) (114027) Tourism and Cultural Heritage Part 2 SEM 3

Shivaji University, Kolhapur

B.A. part II Semester III March/April 2025-26

Course Category: Skill Enhancement Course-(SEC)

Course Name: Tourism & Cultural Heritage

Course Number: SEC-III

Course Code: 111734

Q.1 Fill in the blanks by choosing appropriate alternative given below. खालील दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (प्रत्येकी २ गुण) 10

1 b) Roman रोमन 2. a) Italy इटली 3 c) Madhya Pradesh मध्य प्रदेश 4. b) Camel उंट 5. क. 2004 २००४

Q.2 Short Notes (Any two) टिपा लिहा (कोणतेही दोन) 10

a) Foreign Travelers in Ancient India प्राचीन भारतातील परकीय प्रवासी

Ans: प्रस्तावना, फाहीयान, ह्युएनत्संग, इत्सिंग

b) Sanchi Stupa सांची स्तूप

Ans: प्रस्तावना, भारतातील महत्वाचे पर्यटन स्थळ, ठिकाण- मध्य प्रदेश, प्राचीन ऐतिहासिक अवशेष, युनोस्को वर्ल्ड स्थळ, स्थापत्य रचना.

c) Konark Sun Temple कोणार्क सूर्य मंदिर

Ans: प्रस्तावना, भारतातील महत्वाचे पर्यटन स्थळ, ठिकाण- ओरिसा, युनोस्को वर्ल्ड स्थळ, स्थापत्य रचना- बारा चाके असलेला सूर्यरथ आणि त्याला जोडलेले सात घोडे, कलिंग शैली, मंदिरात फुल घंटा आणि भौमितिक नमुने कोरलेले आहेत. या सोबतच मानव, देवता, गंधर्व, किन्नर आदि. च्या आकृती आहेत, कोणार्क जवळ जगन्नाथ पुरी येथील जगन्नाथ मंदिर आणि भुवनेश्वर येथील लिंगराज मंदिर ही प्रसिद्ध व लोकप्रिय सांस्कृतिक पर्यटन स्थळे आहेत.

d) Wari of Pandharpur पंढरपूरची बारी

Ans: प्रस्तावना, बारीची परंपरा, बारी व बारकरी, दिंडीची रचना, दिंडीतील शिस्त

Q.3 Write detailed answers to the following questions. (Any Two) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 20

a) Write about the Sabarmati Ashram as a modern-day tourist destination. आधुनिक काळातील पर्यटन स्थळ म्हणून साबरमती आश्रमाची माहिती लिहा.

Ans: प्रस्तावना, साबरमती आश्रमाची स्थापना, ऐतिहासिक घडामोडी, आश्रमातील इमारती- गांधी स्मारक संग्रहालय हृदयकुंज, नंदिनी अतिथीगृह, विनोबा-मीरा कुटी, आश्रमातील सध्याचे उपक्रम, महत्व.

b) Explain the importance of Mahad's Chavdar Tal as a tourist destination in modern India. आधुनिक भारतातील पर्यटन स्थळ म्हणून महाडच्या चवदार तळ्याचे महत्व स्पष्ट करा.

Ans: प्रस्तावना, ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, सद्यस्थिती, समारोप.

c) Describe the Khasi Festival of Meghalaya. मेघालयातील खाशी महोत्सवाचे वर्णन करा.

Seat No. _____

QP-13981

Total No. of Pages : 3

MAR-APR 2026 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0

Sub. Name: Tourism Marketing

Sub. Code: 118866/116870/118971/118761

Day and Date: Saturday ,25-04-2026

Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Total Marks: 40

- Instructions:** 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) खालील दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. Fill in the blanks by choosing [10]
appropriate alternative given below.

- i. type of tourism focuses on medical treatment.
..... प्रकारचे पर्यटन वैद्यकीय उपचार घेण्यासाठी लक्ष केंद्रित करते
A. Adventure Tourism साहसी पर्यटन
B. Cultural Tourism सांस्कृतिक पर्यटन
C. Medical Tourism वैद्यकीय पर्यटन
D. Sports Tourism क्रीडा पर्यटन
- ii. is an example of eco-tourism.
..... हे इको-टूरिझमचे उदाहरण आहे.
A. Visiting a wildlife sanctuary
वन्यजीव अभयारण्याला भेट देणे
B. Shopping in a mall मॉलमध्ये खरेदी करणे
C. Attending a music concert
संगीत मैफिलीत सहभागी होणे
D. Going to a theme park
थीम पार्कमध्ये जाणे
- iii. tourism includes traveling for religious purposes.
..... पर्यटनामध्ये धार्मिक हेतूने प्रवास करणे समाविष्ट आहे.
A. Adventure Tourism साहसी पर्यटन
B. Cultural Tourism सांस्कृतिक पर्यटन
C. Pilgrimage Tourism तीर्थक्षेत्र पर्यटन
D. Medical Tourism वैद्यकीय पर्यटन
- iv. What does Tourism Marketing AIDA mean.....
पर्यटन विपणनात AIDA मॉडेलचा अर्थआहे
A. Attention, Interest, Desire, Action
लक्ष, आवड, इच्छा, कृती
B. Awareness, Intention, Decision, Act
जागरूकता, हेतू, निर्णय, कायदा
C. Attraction, Investment, Development, Advertisement

आकर्षण, गुंतवणूक, विकास, जाहिरात

D. Analysis, Implementation, Delivery, Assessment

विश्लेषण, अंमलबजावणी, वितरण, मूल्यांकन

v. The tourism industry in India is mainly dependent on

भारतातील पर्यटन उद्योग प्रामुख्याने वर अवलंबून आहे

A. Industrial production औद्योगिक उत्पादन

B. Historical and natural sites

ऐतिहासिक आणि नैसर्गिक स्थळे

C. Mining खणकाम

D. Information technology माहिती तंत्रज्ञान

Q2) Write notes (any two out of four) टिपा लिहा (चार पैकी कोणतेही दोन)

[10]

a. Heritage Tourism

वारसा पर्यटन

b. Dark Tourism

डार्क टुरिझम

c. Online booking and real-time trekking

ऑनलाईन बुकिंग आणि रिल-टाईम ट्रेकिंग

d. Digital advertising and influencer marketing

डिजिटल जाहिरात आणि प्रभावशाली विपणन

Q3) Answer the following question in detail (Any two out of four)

[20]

खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही दोन)

a. Give the types of Tourism

पर्यटनाचे प्रकार सांगा.

b. Explain the importance of sustainable and eco-friendly Tourism

शाश्वत आणि पर्यावरणपूरक पर्यटनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

c. Give the principles of marketing in tourism business.

पर्यटन व्यवसायातील विपणनाची तत्वे सांगा.

d. Explain the use of digital technology for marketing in the tourism industry.

डिजिटल तंत्राचा पर्यटन व्यवसायातील मार्केटिंगसाठी वापर स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (116870) Tourism Marketing Part 2 SEM 4
- 2] (388) B. A.(Semester) (118971) Tourism Marketing Part 2 SEM 4
- 3] (3129) B.A. (C.B.C.S) (118866) Tourism Marketing Part 2 SEM 4
- 4] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (118761) Tourism Marketing Part 2 SEM 4

B.A.-Part II (Semester III) Examination April 2026 (NEP 2. 0)**Sub. Name: Tourism Marketing****Sub. Code: 116870**

Day and Date:

Total Marks: 40

Time:

Instruction: 1) All Questions are compulsory

2) Figures to the right indicate full marks

Answer Key**प्रश्न १. खालील दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा****10**

- i. Medical Tourism / वैद्यकीय पर्यटन
- ii. Visiting a wildlife sanctuary / वन्यजीव अभयारण्याला भेट देणे
- iii. Pilgrimage tourism / तीर्थक्षेत्र पर्यटन
- iv. Attention, Interest, Desire, Action / लक्ष, स्वारस्य, इच्छा, कृती
- v. Historical and natural sites / ऐतिहासिक आणि नैसर्गिक स्थळे

प्रश्न २. टिपा लिहा (चार पैकी कोणतेही दोन)**10**

- a. प्रस्तावना, वारसा पर्यटन म्हणजे काय, महत्व, समारोप
- b. प्रस्तावना, डार्क टुरिझम म्हणजे काय, महत्व, समारोप
- c. प्रस्तावना, ऑनलाईन बुकिंग आणि रिअल-टाईम ट्रेकिंग म्हणजे काय, महत्व, समारोप
- d. प्रस्तावना, डिजिटल जाहिरात म्हणजे काय, प्रभावशाली विपणन संकल्पना समारोप

प्रश्न ३. खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही दोन)**20**

- a. प्रस्तावना, विविध प्रकार शाश्वत पर्यटन, साहसी पर्यटन, हवामान पर्यटन, वेलनेस पर्यटन, वैद्यकीय पर्यटन, खाद्य पर्यटन, वारसा पर्यटन, डार्क पर्यटन, ग्रामीण पर्यटन, क्रीडा पर्यटन व इतर पर्यटनाच्या प्रकारांची माहिती
- b. प्रस्तावना, नैसर्गिक संसाधांचे संरक्षण, अर्थव्यवस्थेला चालना, संस्कृती आणि परंपराचे जतन, सकारात्मक सामाजिक परिणाम, ग्रामीण पर्यटनाला चालना, शिक्षण आणि जनजागृती, जागतिक स्तरावर शाश्वत विकासास महत्व, समारोप इ.
- c. प्रस्तावना, ग्राहक केंद्रित दृष्टीकोन, बाझार संशोधन, ब्रंडींग आणि प्रतिमा निर्माण, उत्पादन, किंमत, वितरण व प्रचाराचे प्रभावी व्यवस्थापन, नातेसंबंध आधारित विपणन, संशोधन व अभिप्राय, तंत्रज्ञानाचा वापर, स्पर्धात्मक विश्लेषण, समारोप
- d. प्रस्तावना, सोशल मिडिया आणि डिजिटल प्लॅटफॉर्म, ऑनलाईन बुकिंग आणि रिअल-टाईम ट्रेकिंग, माहिती संकलन आणि ग्राहक अनुभव सुधारणा, AI वापर, डिजिटल जाहिरात आणि प्रभावशाली विपणन, समारोप .